

Eta Gaillureta'ko alabarik gazteenak, bere begi zabalak erre-kearen sakonera zuzenduez, bere arpegiaren irudia ur gardenaren argitasunera ikusi eban.

Orduan, pozez beterik, auxe esan eban:

—Ederra nazala? Bai bein! Zure berbak aizearen orbelak ez dira... Emakume altsua zara zu beintzat. Orain, zoriontsu izateko, zure soifnuaren dantzaria izatea baiño ez dot bear. Goazen zure jauregira; antxe bizi izango gara ondo-ta! Ango «Lamiña-dantzaria» neu izango naz-ta...

Eta neska gaisoa, gau aretan, «Illinti-lamiñeagaz» batera, Kobagorri'ra joan zan. Eta artzulo bildurgarri aretan lamiña biurtuta, ganeko gabetan illargiaren argi bigunetan dantzan ekiten eutsan. Eta guztiak, «Lamiña-dantzaria» ereisten eutsoen, dantzaririk bizkorrena zala-ta.

Egun baten, baiña, Gaillurreta'ko etxaguna, Mugarra'ko puntan bere alaba kutuna zanaren zain aurkitu zan, Eta inguruko landa eder baten dantzan ziarduala ikusi ebanean, negar eta negar egin eban.

Orduan, aitak, amar bidar beraganatzeko dei egin ondoren, madarikatu egin eban, esanez:

—Alaba gaizto ori! Jolas lizun orretan diarduzun artean, madarikatua izan zaitez. Ta zure aitak sorturiko soin ori bat-bátean arri-mokil biurtuko al da!

Eta une artean bertan, Gaillurreta'ko alabearen gorputz liriña arri-mokil biurtu zan. Eta arri-mokillaren inguru guztian, arantza zorrozdun larrosozdo batek lora baltz-baltzak sortu ebazan...

XV

JESUS'EGAITIK...

Aste Gurenetan, Kristo gure Jaunaren nekaldi ta eriotza samianaren gomuta deuna berariz geuganatzen dan Aste Aundi oneitan, nire gogo-biotzak geure umearoko egun zoriontsuetara, indar ixil-miragarritz, gozaro-gozaro, iges egiten dabe...

Aldi aretako egunak bai egunak! Egun ederrak, egun garbiak, egun aztueziñak! Aldi aretako Aste Guren baten —eguzten santuz uste dot—, iru neskato illobitegi-aurreko landa bedartsura joan giñll-

tzazan. Eta bertan, egun aren santutasunaren gomutea buru-biotzetan ondo sarturik genduala, Kristo gure Jaunaren Nekaldi astun eta garratza zelanbait edestuteko (kontetako) asmoz jesarri gintzazan.

Egun orretan, Idoia neskatoa orretzaz berba egiten asi zan; eta Jasone neskatoa ta ni, berari arretaz entzuten jardun.

Orretan, begi ta belarri, adi ta zur gengozala, enparantza-alde-tik zugatz-orriak zearkatuaz etorri zan arri azitxo batek, Idoia neskato zolia buru-buruan jo eban; eta iraduz eldu zan arri azitxo arek, neskatoari buruan zauri odoltsua egin eutsan.

Idoia gaisoa, burutik beera erion odola ikusita, ikaraz jarri zan; eta zauriak egiten eutsan min bizia geldirik jasan ezinda, enparantza-erdian barreka aurkitzen zan mutiko okerraren atzetik abiau zan. «Arrapetan ba'aut arrapau... ire okotzekoak!», iñoan gaisoak negarrez.

Mutikoa aurretik eta neskatoa atzetik joiatzala, bideak arin-arinka igaroten ebezan: arcin anka-jokoaren bizkorra! Baiña mutikoak ariñago egiten eban-eta, neskatoa ezelan be ezin urreratu...

Ezelan be ezin arrapau ebalá ikusi ebanean, Idoia zarataka as zan, deadarka iñotsala:

—Josetxo! Oraintxe bertan ire oiñak geratzen ez ba'dozak, eure aitagana joango nok... Oraintxe bertan gero...!

Berbok entzutean, Josetxo, bere oiñak indar berezi batek geldierazo bai'leutsazan, bat-batez gelditu zan: bere aitaren izenak dardaraka jarri eban, oker-egiñaren zigorra bizkarraldean ziur izango ebalá-ta.

Mutikoa gelditzean, neskatoa, ariñago joanda, beingo baten eldu yakon; eta ari ezkerreko eskuik oratuta, negarrez esan eutsan:

—Zer dala-ta jo nok arriaz? Nire buruan olako zauria egiteko, okerrrik egin ete-dauat iñoz? An landatxoan bake-bakean egon gozak-eta... Oi!, gaur illuntzean nire buruko zauria ire aitak ikusi dagianean, ik artu bear dozak belarrondokoak...!

—Ez olakorik, Idoia... —esan eutsan mutikoak dardaraka—. Gaurko okerkeri au, Jaungoikoarren!, parkatu egistan. Nire aitari beintzat ez egion onetzaz ezer esan, ez donat geiágo gatzik egingo-ta...

Mutikoak bere esanakaz parka eskatu eutsanean, Idoia neskatoa pentzetan jarri zan. Eta lentxoago illobitegi-aurreko landan Kristo Jaunatzaz berba egin ebanaz gomutatuta, bere biotza ezin-geiágoan bigundu zan: Jesus bigunak bere arerioai biotz-biotzez parkatu eutsela gogoratuta...

—Parkatzen dauat, mutil —esan cutsan Idoia'k—, Jesus'egaitik parkatzen dauat. Onezkero, ire aitak onetzaz ezertxo be ez yok ja-kingo-ta...

Orduan, mutikoa, zerua zabaldu bai'litzakion, poz-pozez jarri zan; eta bere poza geiagotuta irri-barre egiñez, astiro-astiro esan cutsan:

—Olan ba'don... biar goizean birigarro bat emongo daunat.

Biamonean, Idoia'k, mezea entzunda elizatik urten zanean, Josetxo mutikoa eliz-aurreko zugazpean (arbolapean) egoala aurkitu eban; eta eskerroneko mutiko arek, neskatoari eskuetan eukan birigarro ederra eskiñi cutsan; eta neskato samurrak alako txori ederra, on-egiñaren sari bat lez, poz-pozez barreka artu eban.

Baiña Idoia'k, apur bat gerotxoago, iru-lau miñutuan oldozten (pentzetan) egonda gero, eskuan eukan txoriari eliz-aurreko arte-zugatz aundira egaz-eragin cutsan.

Txoria egazka ikusi ebanean, Josetxo gelduta geratu zan; berak eskarronez egin cutsan bezuza, neskatoak aintzakotzat artu ez ebalakoan, tamaldu be tamaldu egin zan. Eta birigarro ederra zegaitik askatu ete-eban itandu eutsanean, neskato zóliak irri-barrez erantzun cutsan:

—Ona egia: nik txori eder ori, etxera eroanda, kaiola baten sartuko ba' neukek sartu, ik niri atzo egiñiko okerkeria, berari abes-tuten entzunaz bakarrik, beti neure adimenean egongo litzakek... Nik, barriz, txarto egiñaren gomutarik arean be ez yoat gura, Kristo gure Jaunak biotz-damutuakaz egiten dauanez, parkatu ta egiña aztu ta gustiak maitatu baiño.

Eta guzti ori arretaz entzun ondoren, Josetxo'k, negarra begietan ebalat, esan eban:

—Orrela ba'don, ondo yagon... Neuk be Jesus'egaitik iñori arririk ez yautsonat geiago jaurtiko...

Eta geiagoko bagarik, neskato-mutiko zoliak, euren gogo-biotzetan asmo on au ebela, bakotxa bere etxera poz-pozik joan zan.